

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 21 iunie 2012¹

Cauza C-89/11 P

**E.ON Energie AG
împotriva**

Comisiei Europene

„Recurs — Concurență — Decizia Comisiei de aplicare a unei amenzi pentru rupere de sigilii —
Articolul 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 — Principii care reglementează
sarcina probei — Aprecierea gravității încălcării și stabilirea cuantumului amenzii —
Proportionalitatea amenzii — Competență de fond”

1. Prezenta cauză are ca obiect recursul formulat de E.ON Energie AG² împotriva Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 15 decembrie 2010, E.ON Energie/Comisia³. În hotărârea atacată, Tribunalul a confirmat legalitatea Deciziei C(2008) 377 final a Comisiei din 30 ianuarie 2008⁴, prin care aceasta a aplicat E.ON Energie, în temeiul articolului 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003⁵, o amendă de 38 de milioane de euro pentru rupere de sigilii.

2. Astfel, în temeiul acestei dispoziții, Comisia Europeană poate aplica, prin decizie, întreprinderilor sau asociațiilor de întreprinderi amenzi care nu depășesc 1 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent, atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, sigiliile aplicate în conformitate cu articolul 20 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul nr. 1/2003 de către reprezentanții oficiali sau de alte persoane care îi însoțesc, autorizate de către Comisie, au fost rupte. Este vorba despre prima decizie de aplicare a dispoziției menționate⁶.

3. Prezentul recurs și în special cel de al șaselea motiv al acestuia ridică o problemă de principiu privind natura și întinderea controlului jurisdicțional pe care Tribunalul trebuie să îl realizeze în cadrul aprecierii cuantumului amenzii aplicate de Comisie în temeiul unei încălcări a normelor de concurență. În schimb, celelalte motive nu ridică, în opinia noastră, nicio dificultate de natură juridică în măsura în care recurenta a repus în discuție în esență, în cadrul înscrisurilor sale, precum și în ședință, aprecierile de fapt efectuate de Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții în cadrul unui recurs.

1 — Limba originală: franceza.

2 — Denumită în continuare „E.ON Energie”.

3 — T-141/08, Rep., 2010, p. II-5761, denumită în continuare „hotărârea atacată”.

4 — Decizie privind stabilirea unei amenzi întemeiate pe articolul 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului pentru rupere de sigilii — cazul COMP/B-1/39.326 — E.ON Energie AG. Această decizie a făcut obiectul unei publicări în rezumat (JO C 240, p. 6, denumită în continuare „decizia în litigiu”).

5 — Regulamentul Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167).

6 — Comisia a adoptat de atunci o nouă decizie la 24 mai 2011 în privința Suez Environnement Company SA (cauza COMP/39.796 — Suez Environnement — breach of seal) [C(2011) 3640 final].

I – Istoricul cauzei

4. Istoricul cauzei, procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată pot fi rezumate astfel⁷.
5. Prin decizia din 24 mai 2006, Comisia a dispus, în conformitate cu articolul 20 din Regulamentul nr. 1/2003, o inspecție în incintele recurente, situate în München (Germania), pentru a verifica temeinicia bănuielilor în ceea ce privește participarea acestora la acorduri anticoncurențiale.
6. Inspecția, efectuată de patru reprezentanți ai Comisiei și de șase reprezentanți ai Bundeskartellamt (autoritate din domeniul concurenței) a început în după-amiaza zilei de 29 mai 2006. Întrucât nu a putut fi finalizată în aceeași zi, documentele selecționate în vederea unei examinări mai detaliate au fost depozitate în incinta G.505 a cărei ușă a fost închisă și pe care a fost aplicat un sigiliu oficial. A fost întocmit un proces-verbal de aplicare a unui sigiliu, care a fost semnat de reprezentanții Comisiei, ai Bundeskartellamt și ai reclamantei.
7. În dimineața de 30 mai 2006, în jurul orei 8.45, echipa de inspecție a constatat că starea sigiliului în litigiu, care era încă lipit pe ușa incintei G.505, se modificase. Atunci când un asemenea sigiliu din plastic este rupt, adezivul alb cu ajutorul căruia sigiliul este fixat pe suport rămâne pe suport sub forma mesajelor „VOID”, repartizate pe întreaga suprafață a autoadezivului. Sigiliul desprins devine transparent în aceste zone, astfel încât mesajul „VOID” este vizibil și pe sigiliu.
8. Șeful echipei de inspecție a deschis ușa incintei G.505, în jurul orei 9.15, apoi a fost întocmit și a fost semnat de un reprezentant al Comisiei și de un reprezentant al Bundeskartellamt un proces-verbal de constatare a ruperii de sigilii. Acest proces-verbal menționa, printre altele, că întregul sigiliu era deplasat vertical și lateral cu aproximativ 2 mm, astfel încât în josul și în dreapta sigiliului erau vizibile urme de adeziv și mesajele „VOID” erau vizibile clar pe întreaga suprafață a sigiliului, care se afla totuși în continuare pe cadrul ușii și nu fusese rupt. În după-amiaza zilei, au fost realizate fotografii ale sigiliului în litigiu cu un telefon mobil.
9. Recurenta, care a refuzat să semneze acest proces-verbal, a declarat că starea documentelor depozitate în incintă nu era modificată.
10. În comunicarea privind obiecțiunile adresată recurente la 2 octombrie 2006, Comisia a concluzionat că sigiliul în litigiu fusese rupt și că, date fiind atribuțiile de organizare ale recurente în clădire, răspunderea pentru această rupere de sigilii trebuia să i se atribuie acesteia. Recurenta și-a prezentat observațiile, însoțite de mai multe expertize referitoare la reacția sigiliului în litigiu în cazul exercitării anumitor forțe.
11. În urma acestei proceduri, Comisia a adoptat decizia în litigiu, prin care apreciază că E.ON Energie a rupt un sigiliu și, cel puțin din neglijență, a încălcat articolul 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003, și i-a aplicat o amendă în quantum de 38 de milioane de euro.
12. Prin acțiunea introdusă la 15 aprilie 2008 la Tribunal, E.ON Energie a solicitat anularea deciziei în litigiu, invocând nouă motive. În esență, E.ON Energie reproșa Comisiei că nu a respectat principiile care reglementează sarcina probei în ceea ce privește ruperea sigiliului în litigiu și că l-a aplicat în mod incorect. Aceasta a reproșat Comisiei și că nu a ținut seama de „scenariile alternative” care ar fi putut explica starea acestui sigiliu, legate în special de depășirea termenului de valabilitate, de utilizarea de către femeia de serviciu a produsului de întreținere Synto, de umiditatea aerului și de vibrațiile

7 — Pentru o prezentare completă a istoricului cauzei, facem trimitere la punctele 3-31 din hotărârea atacată.

suferite de uşă. Pe de altă parte, E.ON Energie a susţinut că Comisia încălcase principiul prezumţiei de nevinovăţie, precum şi articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 în sensul că nu s-ar fi dovedit nicio culpă. În sfârşit, în ceea ce priveşte cuantumul amenzii, aceasta arăta că decizia în litigiu era contrară obligaţiei de motivare stabilite la articolul 253 CE şi principiului proporţionalităţii.

13. Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acţiunea introdusă de E.ON Energie.

II – Concluziile părţilor

14. În susţinerea recursului, E.ON Energie solicită Curţii anularea hotărârii atacate, precum şi a deciziei în litigiu, cu titlu subsidiar, anularea hotărârii atacate în măsura în care o obligă la plata cheltuielilor de judecată, admiterea concluziilor formulate în primă instanţă şi anularea deciziei în litigiu în măsura în care o obligă la plata unei amenzi şi, cu titlu mai subsidiar, anularea hotărârii atacate şi trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal. În plus, aceasta solicită obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

15. Comisia solicită respingerea recursului şi obligarea E.ON Energie la plata cheltuielilor de judecată.

III – Examinarea recursului

16. În susţinerea recursului, E.ON Energie invocă şase motive.

17. Primele două motive sunt îndreptate împotriva analizei Tribunalului referitoare la normele care reglementează sarcina probei şi administrarea probelor. În schimb, motivele al treilea-al cincilea vizează aprecierile Tribunalului în ceea ce priveşte caracterul adecvat al aplicării sigiliului în litigiu şi în ceea ce priveşte starea acestuia. Al şaselea motiv este îndreptat la rândul său împotriva aprecierii Tribunalului referitoare la gravitatea încălcării şi la proporţionalitatea cuantumului amenzii aplicate recurentei.

A – Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o încălcare a principiilor care reglementează sarcina probei, a principiului prezumţiei de nevinovăţie şi a principiului in dubio pro reo

1. Hotărârea atacată

18. În primă instanţă, Tribunalul a examinat argumentele reclamantei referitoare la nerespectarea sarcinii probei la punctele 48-64 din hotărârea atacată.

19. Invocând jurisprudenţa relevantă, Tribunalul a subliniat că instanţa nu poate concluziona că Comisia a dovedit corespunzător cerinţelor legale existenţa unei încălcări în cazul în care există îndoieli cu privire la această problemă, în special în cadrul unei acţiuni în anularea unei decizii de aplicare a unei amenzi, în conformitate cu principiul prezumţiei de nevinovăţie, consacrat la articolul 6 alineatul (2) din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale⁸. Acesta a respins critica invocată de E.ON Energie şi întemeiată pe o pretinsă analogie cu jurisprudenţa referitoare la practicile concertate, potrivit căreia este suficient ca o întreprindere să invoce argumente care aduc o clarificare diferită faptelor dovedite de Comisie pentru a constata existenţa unei încălcări, observând că aceasta nu se aplică din moment ce Comisia se sprijină pe elemente de probă directe. Prin urmare, la punctul 56 din hotărârea atacată, Tribunalul a explicat că, „atunci când Comisia se întemeiază pe probe care sunt în principiu suficiente pentru a demonstra

⁸ — Această convenţie a fost semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”).

existența încălcării [...], revine întreprinderii în cauză sarcina de a stabili corespunzător cerințelor legale, pe de o parte, dacă împrejurarea pe care o invocă există și, pe de altă parte, că această împrejurare *pune în discuție valoarea probantă*^[9] a elementelor de probă pe care se întemeiază Comisia”.

20. Astfel, în prezenta cauză, Tribunalul a respins argumentul invocat de E.ON Energie potrivit căruia Comisia trebuia să dovedească, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că modificarea stării sigiliului în litigiu, constatată la 30 mai 2006, era imputabilă E.ON Energie. Constatând că, spre deosebire de cele susținute de Comisie, motivul invocat de reclamantă nu era abstract, acesta a observat totuși că Comisia nu încălcase principiile care reglementează sarcina probei. Astfel, pe de o parte, punctul 44 din motivarea deciziei în litigiu arată în mod expres că „revine Comisiei sarcina de a prezenta faptele necesare pentru a dovedi ruperea sigiliilor invocată”. Pe de altă parte, Tribunalul a subliniat că Comisia își întemeiase constatarea privind ruperea de sigilii, la punctele 75 și 76 din motivarea deciziei în litigiu, pe starea sigiliului în cauză în dimineața de 30 mai 2006, care, potrivit acesteia, prezenta mesajele „VOID” pe toată suprafața, precum și resturi de adeziv pe verso, astfel cum reiese în special din declarațiile inspectorilor Comisiei și ai Bundeskartellamt și din consemnările care apar în procesul-verbal de constatare a ruperii de sigilii. În sfârșit, Tribunalul a respins argumentele invocate de E.ON Energie întemeiate pe explicații alternative privind starea sigiliului în litigiu, considerând că pretinsa vechime a acestuia și lipsa fotografiilor care să facă dovada stării anterior deschiderii ușii nu ar fi sporit dificultatea sarcinii probei care revenea Comisiei.

2. Argumentele părților

21. Prin intermediul primului motiv, E.ON Energie susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în cadrul repartizării sarcinii probei și, astfel, a încălcat principiul prezumției de nevinovăție și principiul de drept al Uniunii *in dubio pro reo*.

22. Astfel, recunoscând la punctul 48 din hotărârea atacată că revine Comisiei obligația de a face dovada încălcărilor pe care le constată, Tribunalul ar fi răsturnat sarcina probei la punctul 55 din aceasta, considerând că, în măsura în care Comisia aduce probe directe ale unei împrejurări, revine ulterior întreprinderilor în cauză sarcina de a demonstra că aceste elemente sunt insuficiente. Potrivit E.ON Energie, Tribunalul ar fi încălcat în special normele de drept aplicabile prin constatarea că probele pe care s-a întemeiat Comisia erau suficiente pentru a demonstra existența încălcării. Aceste probe, și anume procesul-verbal de constatare a ruperii de sigilii, declarațiile inspectorilor și ale societății de fabricare a sigiliului în litigiu, fotografia respectivului sigiliu și expertiza, ar constitui doar probe indirecte, dat fiind că, în plus, ar proveni numai de la pârâtă. În ceea ce privește ruperea de sigilii, E.ON Energie susține că aprecierea Tribunalului este eronată în măsura în care acesta nu ar fi ținut seama de depășirea termenului de valabilitate al sigiliului respectiv. În plus, recurenta reproșează Tribunalului că a aplicat prin analogie Hotărârea din 8 iulie 1999, Montecatini/Comisia¹⁰, întrucât ruperea unui sigiliu ar constitui, spre deosebire de un înscris, nu o probă directă și suficientă, ci un element echivoc.

23. Pe de altă parte, E.ON Energie susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când nu a luat în considerare că incertitudinea referitoare la buna funcționare a sigiliului în litigiu era imputabilă Comisiei. Pe de o parte, aceasta ar fi utilizat un sigiliu al cărui termen de valabilitate expirase și, pe de altă parte, nu ar fi asigurat probele anterior deschiderii ușii incintei. În replică, E.ON Energie adaugă că, pentru acest motiv, sigiliul a fost aplicat necorespunzător, întrucât aplicarea sa corectă ar implica respectarea instrucțiunilor date de producător în fișa tehnică a produsului. Potrivit recurente, imposibilitatea de a prezenta probe care rezultă din comportamentul Comisiei nu ar trebui să îi aducă

9 — Sublinierea noastră.

10 — C-235/92 P, Rec., p. I-4539, punctul 17 și urm.

un prejudiciu. Această împrejurare ar răsturna, așadar, sarcina probei, astfel încât Tribunalul ar fi trebuit să impună Comisiei să dovedească faptul că sigiliul a fost aplicat corect și a funcționat normal, în loc să impună E.ON Energie proba contrară. E.ON Energie subliniază că prezentul motiv este admisibil întrucât repartizarea sarcinii probei este o chestiune de drept.

24. Comisia solicită respingerea acestui prim motiv în măsura în care ar ține de aprecierea faptelor efectuată de Tribunal. Cu titlu subsidiar, Comisia contestă argumentele invocate de recurentă.

3. Aprecierea noastră

25. Precum Comisia, considerăm că primul motiv este inadmisibil, ținând seama de natura și de întinderea controlului jurisdicțional al Curții în cadrul recursului.

26. Astfel, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că, în temeiul articolului 256 alineatul (1) TFUE și al articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul trebuie limitat la chestiuni de drept și poate fi întemeiat pe motive care privesc lipsa de competență a Tribunalului, neregularități ale procedurii în fața Tribunalului sau pe încălcarea dreptului Uniunii de către acesta din urmă. În principiu, Tribunalul este, așadar, singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile aflate la dosar care i-au fost prezentate, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. În acest context, Curtea este competentă, în temeiul articolului 256 TFUE, să exercite numai un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor de drept care au fost stabilite de către Tribunal pe baza acestora.

27. Astfel, Curtea nu este competentă să se pronunțe asupra situației de fapt și nici, în principiu, să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acesteia. Într-adevăr, din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale de drept, precum și normele de procedură aplicabile în materie de sarcină a probei și de administrare a probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. Aprecierea faptelor nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs¹¹.

28. Or, constatăm că, dincolo de normele de drept a căror pretinsă încălcare este invocată de recurentă, aceasta își concentrează criticile pe maniera în care Tribunalul a apreciat probele care i-au fost prezentate. E.ON Energie reproșează astfel Tribunalului că a considerat elementele de probă prezentate de Comisie suficiente în vederea constituirii încălcării și că nu a ținut seama, în acest cadru, de depășirea termenului de valabilitate a sigiliului în litigiu. E.ON Energie realizează astfel propria apreciere a elementelor de probă prezentate Tribunalului și nu invocă, pe de altă parte, niciun argument de natură să demonstreze că Tribunalul le-ar fi denaturat.

29. În plus, recurenta nu demonstrează, în opinia noastră, că Tribunalul ar fi încălcat, în cadrul aprecierii sale, principiile generale de drept, precum și normele de procedură aplicabile în materie de sarcină a probei și de administrare a probelor. La punctele 48-56 din hotărârea atacată, acesta a indicat, în mod justificat și într-o manieră deosebit de exhaustivă, normele de drept și jurisprudența relevantă în această materie înainte de a aminti întinderea principiului prezumției de nevinovăție în cadrul procedurilor de punere în aplicare a normelor de concurență. În lumina acestor norme procedurale și jurisprudențiale, Tribunalul a examinat și a respins în mod justificat argumentele reclamantei.

30. Având în vedere aceste elemente, în consecință, propunem Curții să respingă primul motiv ca inadmisibil.

11 — Hotărârea din 19 aprilie 2012, Tomra Systems și alții/Comisia (C-549/10 P, punctele 25 și 26, precum și jurisprudența citată).

B – *Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a obligației de motivare în aplicarea principiilor care reglementează sarcina probei*

1. Argumentele părților

31. Prin intermediul celui de al doilea motiv, E.ON Energie susține că aprecierea Tribunalului referitoare la principiile care reglementează sarcina probei, pe care urmează să le prezentăm, este afectată de o contradicție de motive, precum și de o motivare insuficientă.

32. Astfel, la punctul 56 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi impus ca elementele invocate de reclamantă să „pun[ă] în discuție valoarea probantă a elementelor de probă pe care se întemeiază Comisia”. Or, în cadrul aprecierii elementelor invocate de reclamantă pentru a explica starea sigiliului în litigiu, Tribunalul i-ar fi solicitat, la punctul 202 din hotărârea atacată, să dovedească o „legătură de cauzalitate” între împrejurarea invocată, în speță depășirea termenului maxim de valabilitate, și apariția mesajelor „VOID”. În consecință, Tribunalul nu ar fi respectat principiul stabilit chiar de el la punctul 56 din hotărârea menționată.

33. Comisia susține că al doilea motiv este inadmisibil în măsura în care ar avea în vedere aprecierea probelor efectuată de Tribunal. În orice caz, aceasta apreciază că motivul menționat trebuie respins.

2. Aprecierea noastră

34. Contrar susținerilor Comisiei, apreciem că al doilea motiv este admisibil.

35. Astfel, la punctul 56 din hotărârea atacată, Tribunalul a stabilit o normă de drept referitoare la sarcina probei, depășind principiile stabilite până în prezent prin Hotărârea Mannesmannröhren-Werke/Comisia¹², precum și prin Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia¹³, la care face trimitere Tribunalul. În consecință, acest lucru nu ține de o simplă apreciere în fapt, ci de o apreciere în drept. Astfel, ținând seama de competențele care îi sunt conferite prin articolul 256 TFUE, Curtea este în principiu competentă să aprecieze legalitatea raționamentului Tribunalului.

36. În cadrul acestui motiv, recurenta denunță o contradicție între principiul stabilit la punctul 56 din hotărârea atacată și maniera în care acesta a fost pus în aplicare la punctul 202 din această hotărâre. În opinia noastră, nu există o asemenea contradicție.

37. Astfel, atunci când Tribunalul stabilește principiul potrivit căruia împrejurarea invocată de reclamantă trebuie să pună în discuție valoarea probantă a elementelor de probă pe care se întemeiază analiza Comisiei, acest lucru presupune, în mod evident, o legătură de cauzalitate între unul și celălalt. Să analizăm împrejurarea invocată de E.ON Energie, întemeiată pe depășirea termenului de valabilitate al sigiliului în litigiu. Această împrejurare nu poate repune în discuție valoarea probantă a mesajelor „VOID” existente pe acest sigiliu decât dacă se demonstrează și există o legătură de la cauză la efect între eventuala expirare a acestui sigiliu și apariția respectivelor mesaje.

38. În consecință, solicităm Curții să respingă al doilea motiv ca nefondat.

12 — Hotărârea din 8 iulie 2004 (T-44/00, Rec., p. II-2223, punctele 261 și 262).

13 — Hotărârea din 8 iulie 2004 (T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, punctele 342 și 343).

C – Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe denaturarea elementelor de probă, pe încălcarea principiilor statului de drept și a dreptului la o bună administrare, precum și pe caracterul ilogic și eronat al motivării în ceea ce privește aprecierea aplicării corecte a sigiliului în litigiu

39. Al treilea motiv invocat de E.ON Energie are ca obiect aprecierea Tribunalului referitoare la aplicarea corectă a sigiliului în litigiu care figurează la punctele 102-115 din hotărârea atacată.

1. Hotărârea atacată

40. La punctele 102-114 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat dacă elementele de probă pe care s-a întemeiat Comisia permiteau să se conchidă în sensul unei aplicări corecte a sigiliului în litigiu. În primul rând, acesta a apreciat că procesul-verbal de aplicare a sigiliului demonstra corespunzător cerințelor legale aplicarea corectă amintită, remarcând, în această privință, că recurenta nu formulase nicio observație în ceea ce privește o pretinsă neregularitate. În al doilea rând, amintind conținutul declarațiilor formulate de cei șase inspectori ai Comisiei și ai Bundeskartellamt prezenți la aplicarea sigiliului în litigiu, Tribunalul a constatat că aceștia din urmă confirmau caracterul adecvat al acestei aplicări. În al treilea rând, Tribunalul a arătat că declarațiile formulate de ceilalți patru inspectori care participaseră la inspecții nu puneau în discuție valoarea probantă a elementelor de probă.

41. Având în vedere aceste elemente, Tribunalul a considerat la punctul 115 din hotărârea atacată că probele menționate în decizia în litigiu permiteau să se constate că sigiliul în cauză fusese aplicat în mod corect, că, așadar, acesta era lipit pe ușa incintei și că era intact, în sensul că mesajele „VOID” nu erau vizibile.

2. Argumentele părților

42. Al treilea motiv, în cadrul căruia recurenta invocă într-o manieră dezordonată erori de drept diverse și variate, se poate diviza în trei critici.

43. În primul rând, recurenta susține că Tribunalul a denaturat elementele de probă care i-au fost prezentate.

44. Pe de o parte, acesta ar fi apreciat în mod greșit aplicarea corectă a sigiliului în litigiu în raport doar cu integritatea sa externă, acesta constatând, la punctul 115 din hotărârea atacată, că era intact, în sensul că mesajele „VOID” nu erau vizibile în momentul când echipa de inspecție a părăsit incintele recurente. Tribunalul ar fi ignorat astfel să țină seama de integritatea internă a acestui sigiliu care nu putea fi vizibilă în mod evident la exterior, în intervalul de timp scurt care separă aplicarea acestuia de momentul în care echipa de inspecție a părăsit incintele. Prin neglijarea unui astfel de element, în consecință, Tribunalul nu ar fi respectat principiile statului de drept, precum și dreptul la o bună administrare consacrat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene¹⁴, întrucât acesta nu era în măsură să aprecieze cu ochiul liber caracterul adecvat al acțiunii Comisiei.

45. Pe de altă parte, la punctul 104 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi denaturat procesul-verbal de aplicare a sigiliului în litigiu atribuindu-i acestuia un conținut declarativ și o valoare probantă pe care, în mod evident, nu le-ar fi avut, dat fiind că acest proces-verbal nu a furnizat nicio explicație privind caracterul ireproșabil al aplicării acestui litigiu. Astfel, Tribunalul ar fi încălcat „legile logicii”.

¹⁴ — Denumită în continuare „carta”.

46. În al doilea rând, recurenta reproșează Tribunalului că și-a întemeiat analiza pe declarațiile inspectorilor Comisiei și ai Bundeskartellamt referitoare la aplicarea sigiliului respectiv. Declarațiile în cauză ar fi lipsite de relevanță în măsura în care aceștia din urmă s-ar afla în incapacitatea de a evalua integritatea internă a sigiliului în litigiu.

47. În al treilea rând, recurenta apreciază că hotărârea atacată este afectată de o motivare eronată. Astfel, la punctul 105 din hotărâre, Tribunalul ar fi arătat că reclamanta „cunoștea perfect importanța [mesajelor «VOID»]”, în condițiile în care nu avea nici posibilitatea, nici ocazia de a cunoaște sensibilitatea deosebită a foliei sigiliului în litigiu și nici, pentru acest motiv, posibilitatea sau ocazia de a verifica proprietățile concrete ale acestuia.

48. Comisia contestă aceste argumente și apreciază că, prin intermediul celui de al treilea motiv, E.ON Energie urmărește, în realitate, să repună în discuție constatările de fapt efectuate de Tribunal, astfel încât acest motiv ar fi inadmisibil.

3. Aprecierea noastră

49. În ceea ce privește prima critică întemeiată pe o denaturare a elementelor de probă, trebuie să se amintească în prealabil că, atunci când un recurent susține că Tribunalul a denaturat elementele de probă care i-au fost prezentate, Curtea, care nu este în principiu competentă să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea faptelor, poate realiza un control jurisdicțional. În această ipoteză, recurentul în cauză trebuie să indice cu precizie elementele care ar fi fost denaturate de Tribunal și să demonstreze erorile de analiză care, potrivit aprecierii sale, ar fi condus Tribunalul la această denaturare. În plus, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, o astfel de denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile din dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor și fără a recurge la noi elemente de probă¹⁵.

50. Pentru a aprecia admisibilitatea și temeinicia acestei critici, vom realiza o distincție după cum recurenta are în vedere aprecierea Tribunalului referitoare la integritatea sigiliului în litigiu sau pe cea privind valoarea procesului-verbal de aplicare a acestui sigiliu.

51. În prima situație, susținerile E.ON Energie nu arată, în opinia noastră, o denaturare a elementelor de probă. Reproșând Tribunalului că nu a ținut seama de deteriorările interne pe care le-ar fi putut suferi sigiliul în litigiu, recurenta invocă, astfel cum arată Comisia, propria definiție a noțiunii de nedeteriorare a unui sigiliu, prin prisma căreia intenționează să analizeze constatările Tribunalului cu privire la probe. Astfel, aceasta repune în discuție aprecierea efectuată de Tribunal în ceea ce privește caracterul intact al sigiliului în litigiu pe baza elementelor de probă care i-au fost prezentate și în special în raport cu faptul că mesajele „VOID” nu apăreau pe sigiliul respectiv în momentul în care a fost aplicat și când inspectorii au părăsit incintele recurenteii.

52. Or, considerăm că acest lucru ține de o apreciere în fapt care nu este admisibilă în cadrul unui recurs pentru aceleași motive precum cele pe care le-am expus la punctele 26 și 27 din prezentele concluzii.

53. În măsura în care criticile recurenteii întemeiate pe încălcarea principiilor statului de drept și a dreptului la o bună administrare decurg din pretinsa afectare a integrității sigiliului în litigiu, este de asemenea necesar să fie respinse. În orice caz, se impune constatarea că recurenta nu prezintă niciun argument juridic care să poată susține în mod special aceste critici.

15 — A se vedea în special Hotărârea din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia (C-167/04 P, Rec., p. I-8935, punctul 108 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul (C-229/05 P, Rep., p. I-439, punctul 37 și jurisprudența citată).

54. În cea de a doua situație, recurenta reproșează Tribunalului că a denaturat procesul-verbal de aplicare a sigiliului în litigiu prin faptul că i-a acordat o forță probantă, deși acesta nu furniza nicio explicație cu privire la caracterul ireproșabil al aplicării acestui sigiliu.

55. Ținând seama de competențele conferite Curții, controlul pe care îl efectuează pentru a aprecia acest argument trebuie să se limiteze la a verifica dacă Tribunalul nu a depășit în mod vădit limitele unei aprecieri rezonabile a procesului-verbal, întemeindu-și pe respectivul document aprecierea corectitudinii aplicării sigiliului în litigiu.

56. În speță, este evident, în opinia noastră, că procesul-verbal de constatare a aplicării corecte a sigiliului în litigiu întocmit și semnat de reprezentanții Comisiei, ai Bundeskartellamt și ai recurenteii reflecta realitatea, până la proba contrară. Or, în speță, argumentele formulate de recurentă în susținerea celui de al treilea motiv nu evidențiază nicio inexactitate materială în interpretarea dată de Tribunal procesului-verbal respectiv și nu menționează, pe de altă parte, niciun element de natură să demonstreze că acesta ar fi afectat de constatări inexacte sau de declarații false.

57. În consecință, recurenta nu poate susține că Tribunalul a denaturat procesul-verbal de aplicare a sigiliului în litigiu și acest argument trebuie, în consecință, respins ca nefondat. Propunem de asemenea să se respingă argumentul recurenteii întemeiat pe o încălcare a „legilor logicii” care decurge din pretinsa denaturare a procesului-verbal amintit.

58. Prin intermediul celei de a doua critici, recurenta reproșează Tribunalului că a interpretat eronat declarațiile inspectorilor Comisiei și ai Bundeskartellamt referitoare la aplicarea sigiliului în litigiu. În realitate, recurenta se limitează să critice relevanța acestor declarații în raport cu competențele inspectorilor respectivi, aceștia din urmă nefiind, în opinia recurenteii, în măsură să evalueze funcționarea internă a sigiliului menționat. Or, potrivit unei jurisprudențe constante, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate, din moment ce probele pe care le-a reținut în susținerea faptelor au fost obținute în mod legal și s-au respectat principiile generale de drept, precum și regulile de procedură aplicabile în materia sarcinii și a administrării probelor¹⁶. În acest caz, Curtea este competentă, în temeiul articolului 256 TFUE, să exercite un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor de drept care au fost stabilite de Tribunal pe baza acestora¹⁷.

59. Or, recurenta nu formulează, în această privință, niciun argument de natură să repună în discuție aprecierea juridică pe care Tribunalul a dedus-o de aici în ceea ce privește aplicarea corectă a sigiliului în litigiu.

60. În consecință, considerăm că a doua critică trebuie respinsă ca inadmisibilă.

61. Prin intermediul celei de a treia critici, E.ON Energie susține că Tribunalul a săvârșit o eroare „de motivare”, considerând la punctul 105 din hotărârea atacată că ea „cunoștea perfect importanța [mesajelor «VOID»]”, în timp ce nu avea nici posibilitatea, nici ocazia de a cunoaște sensibilitatea deosebită a foliei sigiliului în litigiu și nici, pentru acest motiv, posibilitatea sau ocazia de a verifica proprietățile concrete ale acestuia.

62. Această critică este, în opinia noastră, inoperantă. Astfel, ea este îndreptată împotriva unui motiv neesențial și critica pe care recurenta o îndreaptă împotriva acestei afirmații a Tribunalului nu poate determina, așadar, anularea hotărârii atacate¹⁸.

16 — Hotărârea JCB Service/Comisia, citată anterior (punctul 107 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia (C-328/05 P, Rep., p. I-3921, punctul 41 și jurisprudența citată).

17 — A se vedea în special Hotărârile JCB Service/Comisia (punctul 106 și jurisprudența citată), precum și SGL Carbon/Comisia (punctul 41 și jurisprudența citată), citate anterior.

18 — A se vedea Ordonanța din 12 decembrie 2006, Autosalone Ispra/Comisia (C-129/06 P, punctul 17 și jurisprudența citată).

63. În orice caz, argumentele prezentate de recurentă sunt, în opinia noastră, lipsite de orice relevanță. Pe de o parte, recurenta nu demonstrează în ce mod Tribunalul ar fi săvârșit efectiv o eroare de drept în cadrul aprecierii sale sau chiar ar fi formulat motive contradictorii. Pe de altă parte, această afirmație a Tribunalului trebuie interpretată în lumina contextului în care se înscrie. La punctul 105 din hotărârea atacată, Tribunalul evoca expres ipoteza potrivit căreia reclamanta ar fi constatat apariția mesajelor „VOID” pe sigiliul în litigiu. În acest caz, Tribunalul precizează că „se poate considera că aceasta ar fi formulat imediat observații cu privire la acest aspect, dat fiind că reclamanta cunoștea perfect importanța unor astfel de mesaje”. Afirmația viza astfel foarte concret problema apariției acestor mesaje pe sigiliul în litigiu și reacția recurente la această situație și nu se pune, așadar, nicidecum problema dacă aceasta cunoștea proprietățile fizice ale sigiliului respectiv sau sensibilitatea lui la influențe exterioare.

64. În aceste condiții, propunem Curții să respingă a treia critică ca nefondată.

65. În lumina tuturor acestor elemente, propunem Curții să respingă al treilea motiv ca în parte inadmisibil și în parte nefondat.

D – Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe caracterul ilogic al motivării în ceea ce privește aprecierea argumentului referitor la depășirea termenului maxim de valabilitate al sigiliului în litigiu

66. În susținerea celui de al patrulea motiv, recurenta reproșează, în esență, Tribunalului că a respins argumentul potrivit căruia depășirea termenului maxim de valabilitate al sigiliului în litigiu putea fi la originea apariției mesajelor „VOID” pe acest sigiliu.

1. Hotărârea atacată

67. La punctele 199-234 din hotărârea atacată, Tribunalul a verificat dacă reclamanta a dovedit existența unor împrejurări de natură să afecteze valoarea probantă a elementelor de probă pe care s-a întemeiat Comisia pentru a concluziona în sensul ruperii sigiliului. În special, la punctele 202 și 203 din această hotărâre, Tribunalul a examinat argumentul potrivit căruia rezistența foliei de securitate a sigiliului în litigiu ar fi fost afectată de expirarea acestuia. Or, Tribunalul a considerat că reclamanta nu a dovedit o legătură de cauzalitate între depășirea termenului maxim de valabilitate și apariția mesajelor „VOID” pe sigiliul respectiv. În susținerea acestei afirmații, Tribunalul a constatat că mesajele în cauză apăruseră doar pe sigiliul în litigiu, în condițiile în care alte sigilii care proveneau din același lot fuseseră utilizate pe celelalte uși și nu prezentau o asemenea particularitate. În consecință, acesta a respins argumentul invocat de reclamantă.

2. Argumentele părților

68. E.ON Energie repune în discuție, în esență, afirmația cuprinsă la punctul 203 din hotărârea atacată, potrivit căreia pretinsa depășire a termenului maxim de valabilitate al sigiliului în litigiu nu s-ar afla la originea mesajelor „VOID” care figurează pe acest sigiliu.

69. Potrivit recurente, această apreciere ar fi afectată de lipsa motivării în măsura în care încalcă „legile logicii”. Astfel, Tribunalul nu putea exclude o asemenea împrejurare pentru motivul că numai sigiliul în litigiu prezenta mesajele „VOID”, în timp ce sigiliile utilizate pe celelalte uși și care proveneau din același lot nu prezentau niciuna dintre aceste mențiuni. Acesta ar fi mai precis specificul producțiilor în serie, și anume că un anumit viciu nu conduce la defecte decât în cazul unor produse izolate. În plus, ar fi cert în speță că celelalte aplicări de sigilii nu priveau uși compuse din panouri cu proprietăți de izolare fonică și dintr-un cadru din aluminiu eloxat.

70. Comisia apreciază că acest motiv nu este admisibil întrucât E.ON Energie critică o constatare de fapt a Tribunalului pe care aceasta nu o poate, în consecință, repune în discuție în cadrul unui recurs.

3. Aprecierea noastră

71. Apreciem că al patrulea motiv nu este admisibil având în vedere principiile pe care le-am prezentat la punctele 26 și 27 din prezentele concluzii.

72. Astfel, prin intermediul acestui motiv bazat pe lipsa motivării, recurenta critică în realitate o constatare a Tribunalului întemeiată pe elementele de fapt prezentate acestuia. Constatarea menționată, prevăzută la punctul 203 din hotărârea atacată, ține de o apreciere de fapt care nu poate fi discutată în cadrul unui recurs întrucât recurenta nu evidențiază nicio denaturare a elementelor de fapt pe care s-a întemeiat Tribunalul.

E – Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe neregularități în administrarea probelor, pe încălcarea principiului in dubio pro reo și pe contradicții în ceea ce privește aprecierea stării sigiliului în litigiu

73. Prin intermediul celui de al cincilea motiv, recurenta critică aprecierea Tribunalului referitoare la starea sigiliului în litigiu în ziua care a urmat inspecției.

1. Hotărârea atacată

74. La punctele 134-146 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat dacă probele invocate de Comisie în decizia în litigiu permit să se constate ruperea unui sigiliu. Tribunalul a concluzionat că aceasta era situația având în vedere starea sigiliului în litigiu în dimineața zilei de 30 mai 2006, astfel cum este descrisă în procesul-verbal de constatare a ruperii de sigilii și în declarațiile inspectorilor prezenți la fața locului. În continuare, la punctele 147-156 din hotărârea menționată, Tribunalul a examinat dacă circumstanțele invocate de reclamantă, respectiv vizibilitatea redusă a mesajelor „VOID” și faptul că Comisia s-ar fi întemeiat greșit pe fotografiile sigiliului în litigiu, erau de natură să pună în discuție valoarea probantă a acestor elemente de probă.

2. Argumentele părților

75. Recurenta repune în discuție aprecierea Tribunalului cuprinsă la punctul 146 din hotărârea atacată, potrivit căreia probele pe care s-a întemeiat Comisia ar fi permis să se concluzioneze că sigiliul în litigiu fusese desprins de la ușa incintei G.505 în cursul nopții de 29 spre 30 mai 2006 și că, în consecință, ușa ar fi putut fi deschisă în această perioadă, ținând seama, printre altele, de mesajele „VOID” de pe întreaga suprafață a sigiliului în litigiu. În special, ea reproșează Tribunalului că nu a considerat relevant argumentul potrivit căruia, întrucât aceste mesaje de pe cadrul ușii nu ar fi fost șterse și ar fi fost intacte, acest lucru ar implica o „reacție fals pozitivă”.

76. În această privință, Tribunalul și-ar contrazice propriile constatări. Pe de o parte, la punctul 137 din hotărârea atacată, acesta ar fi constatat că era imposibilă aplicarea sigiliului în litigiu în același loc cu cel în care era lipit anterior. Pe de altă parte, la punctul 149 din această hotărâre, Tribunalul a precizat în continuare că apariția mesajelor „VOID” arată că sigiliul în litigiu a fost rupt și autoadezivul a fost deplasat. În plus, Tribunalul ar contrazice expunerea Comisiei potrivit căreia fiecare re-poziționare a sigiliului trebuie să conducă la o deteriorare a literelor, astfel încât caracterul intact al mesajelor „VOID” ar dovedi că o re-poziționare a sigiliului după detașarea acestuia poate fi exclusă. În plus, recurenta susține că aceste mesaje pot apărea pe cadrul ușii, în lipsa detașării sigiliului, numai ca urmare a unei „reacții fals pozitive”. În consecință, în conformitate cu principiul *in dubio pro reo*, situația ar putea fi aceeași în ceea ce privește partea sigiliului aplicată pe panoul ușii.

77. În sfârșit, recurenta reproșează Tribunalului că nu a efectuat acte de cercetare judecătorească în ceea ce privește starea mesajelor „VOID” de pe cadrul ușii.

78. Comisia contestă aceste argumente și apreciază, printre altele, că E.ON Energie urmărește din nou să conteste constatări ale faptelor, astfel încât al cincilea motiv ar fi inadmisibil.

3. Aprecierea noastră

79. Ca și Comisia, considerăm că al cincilea motiv nu este admisibil.

80. Pe de o parte, rezultă foarte clar din înscrisurile recurente și în special din multiplele trimiteri pe care aceasta le realizează în cererea sa introductivă și în memoriul în apărare al Comisiei depuse în primă instanță că urmărește, în realitate, să obțină o simplă reexaminare a argumentelor pe care le-a prezentat în fața Tribunalului și o nouă apreciere a faptelor.

81. Or, Curtea statuează în sensul că un recurs nu este admisibil dacă recurentul se limitează să repete sau să reproducă textual motivele și argumentele pe care le-a prezentat deja în fața Tribunalului și dacă nu explică și nici nu identifică eroarea de drept care viciază hotărârea. În acest caz, Curtea apreciază că recursul constituie în realitate o cerere care să permită recurentului să obțină o simplă reexaminare a cererii introductive prezentate în fața Tribunalului, ceea ce nu este de competența Curții¹⁹. În schimb, dacă un recurent contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii de către Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul procedurii de recurs. Într-adevăr, potrivit Curții, dacă un recurent nu ar putea să se bazeze în recurs pe motive și pe argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura respectivă ar fi lipsită de o parte din sensul său²⁰.

82. În speță, în cazul în care recurenta invocă, în titlul celui de al cincilea motiv, o încălcare a principiului *in dubio pro reo*, constatăm că aceasta nu explică eroarea de drept menționată de care ar fi afectată aprecierea Tribunalului și nu contestă nici interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii efectuată de Tribunal.

83. Pe de altă parte, în ceea ce privește actele de cercetare judecătorească suplimentare pe care ar fi trebuit să le dispună Tribunalul, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că numai acesta din urmă este competent să aprecieze eventuala necesitate de a completa informațiile de care dispune în cauzele cu care este sesizat. Caracterul probant sau neprobant al acestor elemente ține de aprecierea suverană a faptelor de către Tribunal. Potrivit Curții, această apreciere nu face obiectul controlului său în situația în care Curtea se pronunță în cadrul unui recurs, exceptând situația în care părțile nu evidențiază o denaturare a elementelor de probă prezentate Tribunalului sau ca inexactitatea materială a constatărilor acestuia să rezulte din înscrisurile din dosar²¹.

84. Or, nicio informație furnizată în cadrul recursului nu ne permite să considerăm că această situație se regăsește în prezenta cauză, concluzia pe care o deduce Tribunalul la punctul 146 din hotărârea atacată fiind, astfel cum semnalăm, întemeiată în mod legal pe aprecierea diferitelor elemente de probă care i-au fost prezentate de Comisie, prevăzute la punctele 136-145 din hotărârea menționată. În aceste condiții, considerăm că argumentul menționat nu este admisibil și, în orice caz, nu ne pare întemeiat.

85. În consecință, propunem Curții să respingă al cincilea motiv de recurs ca inadmisibil.

19 — A se vedea în special Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 51 și jurisprudența citată).

20 — Hotărârea PKK și KNK/Consiliul, citată anterior (punctul 32 și jurisprudența citată).

21 — A se vedea în special Ordonanța Autosalone Ispra/Comisia, citată anterior (punctul 22 și jurisprudența citată).

F – Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe erori de drept și în special pe încălcarea principiului proporționalității, în cadrul aprecierii gravității încălcării și a cuantumului amenzii

86. Prin intermediul celui de al șaselea motiv, recurenta repune în discuție, în esență, întinderea controlului jurisdicțional pe care l-a exercitat Tribunalul în cadrul aprecierii gravității încălcării și al stabilirii cuantumului amenzii aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003.

1. Hotărârea atacată

87. La punctele 276-283 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat dacă Comisia a motivat corespunzător cerințelor legale decizia în litigiu în raport cu criteriile pe care s-a întemeiat pentru a stabili cuantumul amenzii aplicate recurente.

88. Pe de o parte, acesta a subliniat că raționamentul Comisiei reieșea în mod clar și neechivoc din decizia în litigiu. Aceasta arăta că valoarea amenzii se stabilea în special în funcție de gravitatea încălcării și de împrejurările speciale ale cauzei. În plus, preciza că o rupere de sigilii reprezenta o încălcare gravă și că amenda trebuia să garanteze un efect descurajator. Comisia adăuga că existau, în speță, indicii privind încălcări ale normelor de concurență pe care inspecția trebuia să îi permită, așadar, să le verifice și că în incinta pe care era aplicat sigiliul se aflau documente neinventariate. Aceasta preciza că ținuse seama, în vederea calculării cuantumului amenzii, de faptul că era vorba despre primul caz de aplicare a articolului 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003 și de faptul că recurenta era informată în legătură cu amenzile semnificative aplicate în cazul ruperii de sigilii, ținând seama de importanța acestora pe piață și de experții din domeniul juridic de ale căror servicii beneficia. În sfârșit, Comisia ar fi respins în mod expres argumentele recurente invocate în temeiul circumstanțelor atenuante.

89. Pe de altă parte, Tribunalul a susținut că, în ceea ce privește articolul 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia nu adoptase liniile directe care prevăd metoda de calcul care i s-ar impune acestora în cadrul stabilirii amenzilor.

90. Având în vedere aceste elemente, Tribunalul a concluzionat că Comisia nu era obligată, contrar celor susținute de recurentă, să evalueze, în valoare absolută sau în procente, cuantumul de bază al amenzii și eventualele circumstanțe agravante sau atenuante și a considerat la punctul 284 din hotărârea atacată că decizia în litigiu era motivată în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 296 TFUE.

91. La punctele 285-296 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat în continuare argumentele recurente referitoare la proporționalitatea amenzii.

92. La punctele 286 și 287 din această hotărâre, Tribunalul a amintit jurisprudența relevantă referitoare la domeniul de aplicare al principiului proporționalității în cadrul stabilirii cuantumului amenzii.

93. În primul rând, Tribunalul a respins argumentul reclamantei cu privire la circumstanțele agravante pe care Comisia le-ar fi reținut în privința sa. Astfel, acesta a apreciat că Comisia nu reținuse nicio circumstanță agravantă în privința sa, aceasta prezentând, în mod întemeiat, motivele pentru care încălcarea în cauză era deosebit de gravă. Prima ar privi finalitatea sigiliilor, iar cea de a doua necesitatea de a asigura un efect suficient de descurajator al amenzii.

94. În al doilea rând, Tribunalul a respins argumentul reclamantei referitor la circumstanțele atenuante de care Comisia ar fi trebuit să țină seama pentru calcularea cuantumului amenzii.

95. În special, la punctul 289 din hotărârea atacată, acesta a considerat că ruperea unui sigiliu din neglijență nu ar reprezenta un element constitutiv al unei circumstanțe atenuante pentru două motive. Pe de o parte, Comisia ar fi admisă că era vorba „cel puțin” despre o rupere de sigilii din neglijență și, pe de altă parte, conform articolului 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003, încălcarea pe care o constituie ruperea de sigilii poate fi săvârșită în mod intenționat sau din neglijență.

96. În continuare, la punctul 291 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că lipsit de relevanță faptul că nu ar fi fost posibil să se constate că din incinta sigilată ar fi fost sustrase documente, amintind că obiectivul aplicării unui sigiliu este tocmai evitarea oricărei manevrări a documentelor aflate în incintă în lipsa echipelor de inspecție ale Comisiei. În această privință, Tribunalul a arătat că documentele depozitate în incintă nu fuseseră inventariate, tocmai ca urmare a numărului lor semnificativ, și că echipa de inspecție fusese în imposibilitatea de a verifica dacă lipseau unele documente depozitate.

97. În al treilea rând, Tribunalul a arătat că Comisia a luat în considerare faptul că era vorba despre prima decizie de aplicare a articolului 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003, chiar dacă reclamanta dispunea de experți din domeniul juridic, fusese informată de consecințele unei ruperi de sigilii, modificarea acestui regulament avusese loc cu peste trei ani în urmă și fuseseră deja aplicate și alte sigilii în clădirile grupului din care face parte.

98. În sfârșit, Tribunalul a subliniat, la punctul 294 din hotărârea atacată, următoarele:

„În al patrulea rând, contrar susținerilor reclamantei, o amendă de 38 de milioane de euro nu poate fi considerată disproporționată față de încălcare, date fiind natura deosebit de gravă a ruperii de sigilii, dimensiunile reclamantei și necesitatea de a asigura un efect suficient de descurajator al amenzi, astfel încât ruperea unui sigiliu aplicat de Comisie în cadrul inspecțiilor să nu poată fi avantajos pentru o întreprindere.”

2. Argumentele părților

99. Prin intermediul celui de al șaselea motiv, E.ON Energie apreciază că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept și, printre altele, a încălcat principiul proporționalității atunci când nu a ținut seama, cu ocazia aprecierii gravității încălcării și a cuantumului amenzi, că Comisia nu a prezentat niciun element de natură să demonstreze că ușa incintei ar fi fost efectiv deschisă sau că s-ar fi sustras documente. Or, în opinia ei, era vorba despre elemente determinante în măsura în care obiectivul unei aplicări de sigilii, astfel cum este enunțat la punctul 291 din hotărârea atacată, este evitarea oricărei manevrări a documentelor aflate în incinta sigilată. Aceasta adaugă că, în exercitarea competenței de fond, Tribunalul ar fi trebuit să reducă cuantumul amenzi în consecință.

100. Pe de altă parte, Tribunalul ar fi neglijat să țină seama, în temeiul circumstanțelor atenuante, de faptul că Comisia a utilizat un sigiliu al cărui termen de valabilitate expirase. Astfel, și Comisia ar fi răspunzătoare de situația relativ ambiguă în care se află părțile și ar fi indus recurenta în eroare în ceea ce privește măsurile de securitate care trebuiau adoptate. În această privință, recurenta invocă, prin analogie, Hotărârea Suiker Unie și alții/Comisia²², în care Curtea a hotărât, în esență, că o încălcare nu poate fi luată în considerare în vederea stabilirii cuantumului amenzi, dat fiind că nu se poate exclude că textul unei comunicări a Comisiei a putut lăsa să se creadă că o astfel de practică era acceptată totuși ca fiind compatibilă cu dreptul Uniunii²³.

22 — Hotărârea din 16 decembrie 1975 (40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 și 114/73, Rec., p. 1663).

23 — Punctul 556.

101. În sfârșit, E.ON Energie susține că Tribunalul nu a respectat normele referitoare la administrarea probelor prin refuzul de a dispune o măsură de cercetare judecătorească cu privire la deschiderea ușii incintei G.505.

102. Comisia contestă aceste argumente și solicită Curții să respingă al șaselea motiv.

3. Aprecierea noastră

103. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectarea articolului 6 din CEDO nu se opune ca Comisia să aibă drept sarcină urmărirea, examinarea și eliminarea încălcărilor aduse dreptului concurenței, în măsura în care decizia pronunțată poate face obiectul unui control ulterior efectuat de un organ judiciar care dispune de o competență de fond²⁴.

104. Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, această competență trebuie să includă „puterea de a modifica cu privire la toate aspectele, atât în fapt, cât și în drept, decizia atacată, pronunțată de organul inferior”²⁵. Cu alte cuvinte, instanța trebuie să poată examina toate chestiunile de fapt și de drept care privesc litigiul cu care este sesizată și nu trebuie să se limiteze la verificarea erorii vădite de apreciere.

105. În primul rând, instanța trebuie, așadar, să poată verifica dacă, în raport cu împrejurările speciale ale cauzei, autoritatea administrativă și-a exercitat în mod corespunzător atribuțiile.

106. În al doilea rând, instanța trebuie să poată examina temeinicia și *proporționalitatea* opțiunilor acestei autorități și să poată verifica evaluările de ordin tehnic ale acestora.

107. În al treilea rând, controlul referitor la sancțiune implică, potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, verificarea și analizarea de către instanță în mod *detaliat* a corectitudinii sancțiunii în raport cu încălcarea săvârșită, ținând seama de parametrii relevanți, inclusiv de *proporționalitatea* sancțiunii înșeși, și, dacă este cazul, înlocuirea ei²⁶.

108. Rigoarea controlului jurisdicțional efectuat de Tribunal este, așadar, o condiție esențială pentru ca procedura actuală, caracterizată, pe de o parte, de natura penală a procedurii și a amenzilor prevăzute la articolul 23 din Regulamentul nr. 1/2003²⁷ și, pe de altă parte, de o concentrare a competențelor în sarcina Comisiei, să fie compatibilă cu cerințele articolului 6 din CEDO și ale articolului 47 din cartă.

109. În conformitate cu articolul 261 TFUE și cu articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003²⁸, Tribunalul dispune de o competență de fond în ceea ce privește amenzile stabilite de Comisie.

24 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Schmutzer împotriva Austriei din 23 octombrie 1995, seria A, nr. 328-A, § 36, Hotărârea Valico S.R.L. împotriva Italiei din 10 ianuarie 2001, *Recueil des arrêts et décisions* 2006-III, p. 20 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea A. Menarini Diagnostics S.R.L. împotriva Italiei din 27 septembrie 2011, § 58 și 59 și jurisprudența citată.

25 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârile citate anterior Schmutzer împotriva Austriei, (§ 36), Valico S.R.L. împotriva Italiei (p. 21) și A. Menarini Diagnostics S.R.L. împotriva Italiei (§ 59).

26 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea A. Menarini Diagnostics S.R.L. împotriva Italiei, citată anterior (§ 64-66).

27 — A se vedea, cu privire la acest aspect, punctele 41-45 din Concluziile noastre prezentate în cauzele conexe în care s-a pronunțat Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții (C-201/09 P și C-216/09 P, Rep., p. I-2239). În ceea ce privește jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a se vedea în ultimul rând Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea A. Menarini Diagnostics S.R.L. împotriva Italiei, citată anterior, în care această Curte a hotărât, date fiind criteriile stabilite în Hotărârea sa Engel și alții împotriva Țărilor de Jos din 8 iunie 1976, seria A, nr. 22 (§ 82 și 83), că o amendă de șase milioane de euro aplicată unei întreprinderi pentru practici anticoncurențiale are un caracter penal, astfel încât articolul 6 alineatul (1) din CEDO se aplica în ceea ce privește latura sa penală (§ 44).

28 — A se vedea de asemenea articolul 3 alineatul (1) litera (c) din Decizia 88/591/CECO, CEE, Euratom a Consiliului din 24 octombrie 1988 de instituire a Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene (JO L 319, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 67), astfel cum a fost modificată prin Decizia 93/350/CECO, CEE, Euratom a Consiliului din 8 iunie 1993 (JO L 144, p. 21, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 107).

110. Această competență, astfel cum a fost definită de Curte în Hotărârea Groupe Danone/Comisia²⁹, îi permite, dincolo de simplul control al legalității sancțiunii, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere. În consecință, în cazul în care problema cuantumului amenzii este supusă aprecierii sale, Tribunalul poate, ținând seama de toate circumstanțele de fapt, să modifice actul în litigiu, chiar și în lipsa anulării, modificând în special cuantumul amenzii aplicate. Acesta poate să anuleze, să reducă sau să majoreze cuantumul amenzii³⁰, știind în același timp că nu este legat de calculele Comisiei și nici de metodele prevăzute în texte de „soft law”, precum liniile directoare³¹. Prin urmare, Tribunalul trebuie să efectueze *propria apreciere* și poate, în consecință, să aplice o altă metodă de calcul, chiar dacă este mai puțin favorabilă pentru întreprinderea în cauză. Astfel, în hotărârea menționată, Curtea a considerat că Tribunalul își exercitase perfect competența prin modificarea modalităților de aplicare a coeficientului stabilit de liniile directoare într-un context în care problema legitimității aplicării unui astfel de coeficient nu fusese ridicată în primă instanță.

111. În acest cadru, Tribunalul este obligat, în consecință, să asigure respectarea principiului proporționalității, care, reamintim, constituie un principiu general de drept al Uniunii consacrat în prezent la articolul 49 alineatul (3) din cartă.

112. În conformitate cu ceea ce Tribunalul a amintit la punctele 286 și 287 din hotărârea atacată, principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru realizarea obiectivelor legitime urmărite de reglementarea în cauză.

113. În cadrul procedurilor de punere în aplicare a normelor de concurență, acest lucru implică faptul ca amenda să nu fie disproporționată în raport cu obiectivele urmărite de Comisie și ca valoarea acesteia să fie proporțională cu încălcarea, aceasta trebuind să fie apreciată „în ansamblu”, ținând seama în special de gravitatea încălcării. Or, astfel cum a amintit recent Curtea în Hotărârea Tomra Systems și alții/Comisia, citată anterior, gravitatea încălcării este stabilită în funcție de numeroase elemente, precum împrejurările particulare ale cauzei, contextul său și caracterul disuasiv al amenzilor, observând în această privință că nu există nicio listă obligatorie sau exhaustivă de criterii care trebuie să fie luate în considerare în mod obligatoriu³².

114. Examinarea proporționalității amenzii implică, așadar, luarea în considerare a tuturor elementelor care caracterizează cauza, precum comportamentul întreprinderii și rolul jucat de aceasta în stabilirea practicii anticoncurențiale, dimensiunea sa, valoarea mărfurilor în cauză sau chiar profitul pe care l-a putut obține din încălcarea săvârșită și obiectivul de descurajare urmărit și riscurile pe care acest tip de încălcări îl reprezintă pentru obiectivele Uniunii Europene.

115. În consecință, acest lucru implică, în special în cadrul unui control de fond, că Tribunalul apreciază cuantumul amenzii numai dincolo de aspectele de drept sau de fapt contestate de întreprinderea în cauză.

116. În cazul în care aplicăm aceste principii aprecierii efectuate de Tribunal în ceea ce privește proporționalitatea cuantumului amenzii aplicate E.ON Energie, suntem înclinați să considerăm că acesta nu și-a exercitat pe deplin competența sa de fond.

117. Astfel, apreciem că Tribunalul nu se poate limita să afirme, la punctul 294 din hotărârea atacată, că, „contrar susținerilor reclamantei, o amendă de 38 de milioane de euro nu poate fi considerată disproporționată față de încălcare, date fiind natura deosebit de gravă a ruperii de sigilii, dimensiunile reclamantei și necesitatea de a asigura un efect suficient de descurajator al amenzii”.

29 — Hotărârea din 8 februarie 2007 (C-3/06 P, Rep., p. I-1331).

30 — Punctele 61 și 62, precum și jurisprudența citată.

31 — A se vedea în special Hotărârea Tribunalului din 5 octombrie 2011, Romana Tabacchi/Comisia (T-11/06, Rec., p. II-6681, punctul 266 și jurisprudența citată).

32 — Punctul 107 și jurisprudența citată.

118. Deși acest punct trebuie să fie coroborat în mod evident cu punctele 288-293 din această hotărâre, nu este mai puțin adevărat că Tribunalul nu s-a comportat, în opinia noastră, ca o instanță de apel, prin examinarea și reatribuirea dosarului *ex novo*, astfel cum impune articolul 6 din CEDO.

119. În primul rând, considerăm că Tribunalul nu a efectuat o apreciere suficient de independentă de cea adoptată de Comisie.

120. În speță, se ridică problema dacă amenda pe care aceasta a stabilit-o la 38 de milioane de euro constituia sancționarea justă a comportamentului imputat E.ON Energie. O amendă cu un asemenea quantum permitea sancționarea eficace a comportamentului nelegal al reclamantei, într-un mod care nu poate fi neglijat și care rămâne suficient de disuasiv? Cu privire la acest aspect, considerăm că Tribunalul nu și-a format propria opinie, preluând pur și simplu quantumul stabilit în mod relativ abstract de către Comisie.

121. Pe de o parte, în cadrul aprecierii sale prevăzute la punctele 288-294 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat numai aspectele de drept contestate de părți, respectiv gravitatea încălcării și luarea în considerare a anumitor circumstanțe atenuante sau agravante pentru calcularea amenzii.

122. Pe de altă parte, în patru dintre cele șase puncte ale motivelor care formează aprecierea sa, Tribunalul s-a referit expres la aprecierea adoptată de Comisie în decizia în litigiu. Deși este adevărat că Comisia a precizat în mod întemeiat motivele pentru care încălcarea de rupere de sigilii constituie o încălcare deosebit de gravă, deși este adevărat și faptul că Comisia avea dreptul, potrivit unei jurisprudențe constante, să asigure un efect suficient de descurajator al amenzii și dispunea în acest scop de o putere de apreciere pentru a stabili quantumul amenzii, acest lucru nu înseamnă că instanța Uniunii, în cadrul controlului efectuat, trebuia să se limiteze la maniera în care Comisia și-a exercitat această apreciere și nici chiar la metodologia pe care ar fi urmat-o eventual.

123. În al doilea rând, pare dificil să se aprecieze proporționalitatea quantumului amenzii aplicate recurentei fără să fie menționate și examinate dimensiunile și resursele globale ale E.ON Energie.

124. Astfel, la punctul 294 din hotărârea atacată, Tribunalul arată că „o amendă de 38 de milioane de euro nu poate fi considerată disproporționată față de încălcare, date fiind [...] dimensiunile reclamantei”. Cu toate acestea, nici decizia în litigiu și nici hotărârea atacată nu menționează cifra de afaceri sau capitalul social al E.ON Energie. Numai punctul 3 din această hotărâre precizează că aceasta din urmă este o filială deținută în proporție de 100 % a E.ON AG (denumită în continuare „E.ON”), iar la punctul 282 din hotărârea menționată se arată că este una dintre cele mai mari întreprinderi europene din domeniul energiei.

125. În lipsa acestor date, este, cu siguranță, posibil să se generalizeze cifra de afaceri realizată în 2005 de E.ON Energie pe baza elementelor prevăzute la punctul 113 din decizia în litigiu. Astfel, Comisia arată că amenda de 38 de milioane de euro corespunde cu 0,14 % din cifra de afaceri a recurentei, care, așadar, ar totaliza 27,142 miliarde de euro³³. În consecință, dacă ne referim la raportul de activitate pentru anul 2005 al recurentei³⁴, aceasta ar fi avut o cifră de afaceri de 23,246 miliarde de euro, respectiv cu 4 miliarde mai puțin. În plus, în ședință, E.ON Energie a confirmat că a realizat în cursul anului 2005 o cifră de afaceri anuală de 25 de miliarde de euro, respectiv cu 2 miliarde mai puțin.

33 — În ceea ce privește E.ON, societatea-mamă, capitalul social al acesteia se ridică la 126,562 miliarde de euro, iar volumul de vânzări la 56,399 miliarde de euro (a se vedea raportul de activitate pentru anul 2005, disponibil pe site-ul internet al E.ON la adresa <http://www.eon.com>).

34 — Acest raport este de asemenea disponibil pe site-ul internet al E.ON.

126. În opinia noastră, nu ar trebui să avem astfel de îndoieli în ceea ce privește cifra de afaceri realizată de E.ON Energie, în special în acest stadiu al procedurii și cu ocazia calculării unei amenzi întemeiate în mod expres pe cifra de afaceri a E.ON Energie. Tribunalul ar fi trebuit, așadar, să clarifice acest aspect fără a se limita doar la procente, relativ abstracte, indicate de Comisie la punctul 113 din decizia în litigiu. Astfel, este necesar să se cunoască și să se examineze datele financiare ale E.ON Energie pentru a se aprecia cuantumul corect al amenzii.

127. Pe de o parte, aceste date permit aprecierea cuantumului sancțiunii care s-ar aplica efectiv E.ON Energie pentru încălcarea de rupere de sigilii, ceea ce este un element care ar fi trebuit luat în considerare în cadrul examinării proporționalității amenzii. Astfel, este interesant de subliniat că, în conformitate cu articolul 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia putea aplica recurentei o amendă care să corespundă cu 1 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent, ceea ce, având în vedere datele pe care s-a întemeiat Comisia în decizia în litigiu, ar fi putut reprezenta o amendă de peste 253 de milioane de euro³⁵. Caracterul proporțional al cuantumului amenzii putea fi, așadar, confirmat de împrejurarea că acesta a fost stabilit la un nivel net inferior plafonului stabilit prin Regulamentul nr. 1/2003.

128. Pe de altă parte, datele amintite permit aprecierea cuantumului amenzii care s-ar fi putut aplica recurentei în cazul în care aceasta ar fi fost condamnată pentru practici anticoncurențiale pe care Comisia le investigă. În temeiul articolului 23 alineatul (2) primul paragraf litera (a) și al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003, cuantumul amenzii aplicate putea atinge 10 % din cifra de afaceri totală realizată de E.ON Energie, respectiv 2,7 miliarde de euro dacă ne întemeiem pe datele Comisiei. Acest element evidențiază, în opinia noastră, avantajul considerabil pe care îl putea obține E.ON Energie din ruperea sigiliului aplicat de Comisie și din sustragerea documentelor depozitate.

129. În sfârșit, prin examinarea dimensiunilor și a resurselor globale ale E.ON Energie, putem asigura, prin impactul urmărit asupra întreprinderii, un efect descurajator suficient al amenzii și putem garanta că sancțiunea nu va fi neglijabilă în special în raport cu capacitatea financiară a acesteia³⁶.

130. În al treilea rând, aprecierea referitoare la proporționalitatea amenzii impunea, în opinia noastră, să se țină seama de faptul că era vorba despre o încălcare săvârșită din neglijență. Este adevărat că, la punctul 289 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins acest element în sensul că nu constituie o circumstanță atenuantă și nu era obligat, în consecință, să îl ia în considerare pentru aprecierea cuprinsă la punctul 294 din această hotărâre. Totuși, nu suntem de acord cu aprecierea acestuia, întrucât motivele invocate nu justifică concluzia sa. Faptul că Comisia a admis că era vorba despre o rupere de sigilii săvârșită „cel puțin” din neglijență și faptul că, în conformitate cu articolul 23 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul nr. 1/2003, încălcarea reprezentată de ruperea de sigilii poate fi săvârșită în mod intenționat sau din neglijență sunt argumente referitoare la constituirea încălcării, care nu influențează, în opinia noastră, stabilirea cuantumului amenzii. În măsura în care neglijența constituie o circumstanță atenuantă în temeiul liniilor directe privind calcularea amenzilor aplicate în cazul încălcării articolului 101 TFUE³⁷, putem ridica în mod legitim problema dacă aceasta nu este, în realitate, pertinentă pentru calcularea amenzii aplicate în cazul ruperii de sigilii.

131. În consecință și pentru toate aceste motive, apreciem că Tribunalul nu și-a exercitat competența de fond în cadrul examinării proporționalității amenzii aplicate de Comisie recurentei.

132. Pentru acest motiv, propunem, așadar, Curții să declare al șaselea motiv fondat și să anuleze hotărârea atacată.

35 — Această cifră a fost confirmată de E.ON Energie în ședință.

36 — Hotărârea din 17 iunie 2010, Lafarge/Comisia (C-413/08 P, Rep., p. I-5361, punctul 104).

37 — A se vedea punctul 29 din Liniile directe privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264).

133. Articolul 61 primul paragraf din Statutul Curții prevede că, în cazul în care recursul este întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. În acest caz, Curtea poate fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia.

134. În speță, considerăm că litigiul nu poate fi judecat de către Curte întrucât aprecierea proporționalității cuantumului amenzii aplicate E.ON Energie va impune anumite verificări de fapt, în special în ceea ce privește cifra de afaceri a acesteia, și va impune luarea în considerare a unui ansamblu de elemente de fapt în ceea ce privește împrejurările speciale ale cauzei, de care nu dispunem.

135. Aceste considerații ne determină să propunem trimiterea prezentei cauze la Tribunal pentru ca acesta să se pronunțe asupra proporționalității amenzii aplicate recurente și soluționarea cererii privind cheltuielile de judecată odată cu fondul.

IV – Concluzie

136. Având în vedere considerațiile ce precedă, propunem, așadar, Curții să declare:

- 1) Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 15 decembrie 2012, E.ON Energie/Comisia (T-141/08), în măsura în care Tribunalul Uniunii Europene nu și-a exercitat competența de fond în cadrul examinării proporționalității amenzii aplicate E.ON Energie AG de către Comisia Europeană.
- 2) Trimite cauza spre rejudecare la Tribunalul Uniunii Europene pentru a se pronunța asupra proporționalității amenzii amintite.
- 3) Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.